

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Megjelenik kétféle kiadásban; hetenkint háromszor: szerdán, pénteken és vasárnap; s hetenkin' egyszer: pénteken. — Terjedelme mindig 16 oldal.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. ker., Práter-utca 44. sz.

A „Magyar Néplap“ ára hetenkint egyszeri megjelenéssel: Egész évre 1 frt 80 kr. Fél évre — > 95 > Negyed évre — > 50 > Egyes szám 4 kr.	A „Magyar Néplap“ és „Mezőgazda“ előfizetési ára: Egész évre 8 frt — kr. Fél évre 1 > 50 > Negyed évre — > 30 >	Szerkesztik: LEPSÉNYI MIKLÓS és NÉMETH GELLÉRT.	A „Magyar Néplap“ ára hetenkint háromszori megjelenéssel: Egész évre 6 frt — kr. Fél évre 3 > — > Negyed évre 1 > 50 >	„Magyar Néplap“ hetenkint háromszor a „Mezőgazda“-val: Egész évre 7 frt 80 kr. Fél évre 3 > 60 > Negyed évre 1 > 80 >
---	--	--	---	--

A kvóta.

Tudjátok-e, mit jelent ez a vad idegen szó?

Édes jó magyar népem, hallgass ide, mesét mondok neked, régi mesét, régi dicsőségről. A világbiró Hollós Mátyás nagy dicsőségéről, az akkori nagy magyar nemzet hatalmasságáról.

Mátyás király alatt magyar emberek képviselték a magyar államot mindenfelé az idegenben és akkor nem érte szégyen sehol a nemzetiszín zászlót; színmagyar hadsereg, a híres fekete sereg védte meg e hont s ha kellett, reszkettette meg a világot. Nagyok voltunk, és a világ tisztelt bennünket, félt tőlünk.

67-ben aztán felállott egy csomó okos ember és teli beszélte a nemzet fejét, hogy mivel se te magyar, se te német nem birsz külön külföldi képviselőt tartani, és mivel se a külön magyar, se a külön osztrák sereg nem bírja megvédeni a hazát, hát fogjatok össze, tartsatok közösen egy lovat, diplomáciát is, hadsereget is. Így születtek meg a közös ügyek, meg a kvóta, a mibe a közös ló tartás kerül. 10 évről 10 évre csinálják meg ezt a kvótát; az idén megint lejárt a terminusa s most alkuszna felette: mennyit fizessen a jövő évtizedben a magyar és mennyit az osztrák a közös gyönyörűségre? A német erősen gyürkőzik, hogy ezentul többet kell fizetnünk minékünk kvótába, mert — aszondja — gazdagabbak lettünk; a magyar meg nem enged. 30%-nál egy percenttel se akar többet adni a közös ló-tartáshoz, mert jól tudja, hogy közös lónak ugy is turós a háta; annyit ér az ilyen dicsőség, mint a nagy-körösi szentelt víz. Nemcsak régi közmondása tanítja ezt, de tanítja a szomorú tapasztalat is, mióta megvan ez

a közösködés. Ki merte ugyanis azelőtt megsérteni idegenben a nemzeti zászlót és ki bírta megvédeni azelőtt a magyar nemzeti hadsereget? Most pedig, a közös ló tartás óta, ki nem meri meggyalázni a magyar lobogót, ha már az a törpe Szerbia is megmerte, büntetlenül; és ugyan hol nem verték még le a közös hadsereget?

Nem kell hát a magyarnak, se testinek, se lelkinak az a közös ügy, se az a kvóta. De hát a nyakunkba akasztották, mi nem dobtuk le s most a békeesség okáért, meg, hogy örömet szerezzünk a jó királyunknak, viseljük békeességgel a ránk nem illő igát s fizetjük a kialakított közös ló tartást, a kvótát. Hanem azt már ne kívánják tőlünk, hogy mikor annyira „levizsgáztak“ a szemünk előtt azok a közös állapotok, még többet fizessünk értük, mint tettük eddig, még feljebb emeljük a kvótát. Abból már nem eszik a német!

Nincs olyan miniszterelnök, a ki a kvóta felemelését keresztül bírná vinni nálunk. Érti ezt Bánffy Dezső is és nagyon rosszul érzi magát miatta. Mert hát ökeme előre megígérte ott fenn udvari ebéden a nemzet bőrére, hogy fölemelteti a kvótát. Most pedig, hogy szaván fogja az osztrák, mert lejár az egyezés: váltsd be hát, jó Bánffy, a mit ígértél, — zsákba szorult ő kegyelmessége, s mivel még saját pártja is ellene van az emelésnek, segítség után kapkod, mint Bernát a ménkühöz, hogyan tudná becsapni az osztrákot is, a magyart is, olyanképen persze, hogy a kecske (az osztrák) is jól lakják, a káposzta (a miniszterelnöki tárca) is megmaradjon. Utazik le s föl Bécs és Budapest közt, könyörög

Szíves bizalommal kérjük tisztelt elbarátainkat, lapunknak apostoli buzgósággal való folytonos terjesztésére, mert magasztos eszméink magvait csak így leszünk képesek széles körben elvetni és magunknak a jövőt biztosítani.

Szerk.

oda fenn halasztásért, fenyegetőzik, ide lenn új választásokkal. De hát oda fenn nem adnak halasztást, a király kimondta, hogy meg kell csinálni az új alkut; ide lenn meg nem félnek tőle, sőt sürgetik, hogy: lássuk, válasszunk hát képviselőházat, de mielőbb.

Két tűz közül így menekül hát a megszorult kormányelnök a harmadikba: a választások tüzebe. Ott ég még csak meg! Soha 67 óta nem volt olyan tüzes képviselőválasztás, mint lesz az őszi restauráció! A nép, a becsületes magyar nép teszi ilyenné. Eddig nem sokat törödtünk a képviselő urakkal, pártokkal. Mind ígért csillogó dolgokat nekünk, de mind megcsalt. A jó nép kiábrándult valamennyiből. De most támadt egy becsületes párt, mint meleg eső után a friss virág: a *néppárt*. Ez keblére ölelte atyái szeretettel Magyarország népét s betakarta nyelv- és valláskülönbség nélkül valamennyit egy szent takaróval, melyre az van írva, hogy *éljen a néppárt!* s mely alól, a választások után, egy új, boldog és szép jövőre fog feltámadni e hazának sokat szenvedett népe! És a nép hisz, bizva-bizik e párt becsületes küzdelmében s nem tántorítja el zászlaja alól se üres ígéret, se erőszak, se fenyegetés. Tudja, érzi, hogy a szívéből nőtt s a szívében is fog terebélyes nagy fává izmosodni: a népszabadság és népvagyonosodás dicsőséges fájává, melynek gyümölcseit egyenlően szedjük le majd mindannyian!

Ezzel a jelszóval, a néppárt szent jelszavával várjuk az új restaurációt!

A szerencse máris nekünk kedvez: legveszedelmesebb ellenségünk, a keresztényeket üldöző Bánffy báró, *máris megbukott*, megbukott a kvótában, ami eddig az egyetlen becsületes szolgálat volt a hazának ettől a közös micsodától.

Zalay Menyhért.

POLITIKAI HIREK

A július 19-ikére Keszthelyre hirdetett néppárti nagygyűlés, közbejött fontos okok miatt, néhány hétre elhalasztatott.

A fiahordó. Nemcsak négy lábú állat van ám ily néven, hanem van kétféle. Ennek van ugyan más neve is, amelyen még jobban ismerik. *Tisza Kálmán* a neve. Ez az ur az egész familiáját, minden pereputtyát behelyezi a legjövedelmezőbb állásokba. Most a kisebbik fiának, ifjú Tisza Kálmánnak igyekszik kerületet szerezni. A hír szerint Békés-Csabát akarják a legujabb sarjadékkal boldogítani, ha ugyan a csabaiak beleegyeznek e boldogításba.

A titokzatos százezer forint. A „*Veszprémi Hirlap*“ írja a következőket: „Kormánypárti forrásból vesszük a következő, de a hitelességnek minden jelével bíró hírt. Hogy a képviselőház feloszlata küszöbön áll és hogy az új választások mihamarább meg fognak történni, annak legbiztosabb jele az, hogy a kormánypárti pártkassza már működésbe lépett, a kitüntetésekben származott pénzeket már küldözik szét az ország minden részébe. Veszprémbe nemrég érkezett a pártkasszából egy nagy összeg: százezer forint, mely egyelőre a Veszprémi Takarékpénztárban helyeztetett el. Miután természetesen nagy összegű titokban nem érkezhetett meg városunkba, találtak küldése számára egy olyan címet, amely megmagyarázhatóvá teszi a jelentékeny összegnek Veszprémbe érkezését. Ez a cím azonban semmi reális alappal nem bír, csupán és kizárólag csakis ürügy a beavatatlanként félrevezetésére. Bizonyossá teszi a dolgot az a tény is, hogy egyik vármegyénkbeli választókerület választói már élvezték a pártkassza ezen küldeményének áldásait, egy nemrégiben a budapesti lapok kiállításai rovatában agyonordított korteskirándulás alkalmával.

A titokzatos százezer forintnak eme hiteles története mindenestre nagy föltűnést fog kelteni városunk határain kívül is és az elienzéket arra fogja bírni, hogy a Veszprémbe küldött pénz jövendő sorsát a legelőnkebb figyelemmel kísérje.“

A néppárt a felvidéken. A „*Pesti Napló*“ Titus császár szavát követi és mindennap közöl valami *koholmányt* a néppárttól. Legujabban azt iratja magának egyik líptómegei „tekintélyesebb“ birtokossal, hogy a pánszlávok a legzorosabb szövetségben vannak a néppárttal s ez a pánszláv-néppárti áramlat olyan erős, hogy el fog söpörni a felvidéken mindent, a mi „magyar és hazafias.“ A „*Pesti Napló*“ szerint valószínűsíti feljajdul levelében ama „tekintélyesebb“ birtokos, ha pedig feljajdul, akkor, mint a kétszer-kettő, olyan biztos az, hogy itt egy nem keresztény levélíróval van dolgunk, lévén a „hazafias jajgatás“ egyik főismertető jele izraelita honfitársainknak. A hazudozás másik ismertető jelök.

Férfiak, asszonyok, gyermekek!
imádkozzatok minden nap a néppárt győzelmeért!!

Mi okozta a betörők szökését?

— Az igazságügyminiszter figyelmébe. —

A pestvidéki törvényszék fogházából három közveszélyes kasszabetörő megszökött. Kettő közülük az idén ugyaninnen már másodszor illant el. Az egyiket a legveszedelmesebbet mindjárt elcsípték. A többi kettő ezidő szerint sincs meg. Ezek az egyszerű tények, amelyek a pestvidéki törvényszék fogházát nem a legkedvezőbb színben tüntetik föl a közvélemény előtt, mintha pusztán az ott uralkodó fegyelmetlenség lett volna a szökés okozója.

A zsidó ujságok, amelyek azonnal fegyvert kovácsolnak önmaguk hasznára, örömmel kaptak az alkalmon s anélkül, hogy a fegyelem fönntartására szervezett őrség belviszonyait ismerték volna, menten készek voltak a legiszonyabb állapotokról mesélni, amelyek bővelked-

nek „tarthatatlan állapot“ „óriási fejtelenség“ és egyéb efféle hangzatos frázisokban, úgy hogy belelovagolták magát az igazságügyminisztert is, aki megtette azt a komikumot, hogy nagy dobpergással vonult be „állapotokat“ vizsgálni a fogházba, de annak nem jött nyitjára, hogy ennek a céltudatos belelovaglásnak van egy zsidó izü háttére, az tudnillik, hogy a királyi ügyész és a fogházfőügyelő nem a Blau Iczigek táborából került hivatalába, hanem tisztességes keresztény emberek, akiknek az a hibájuk, hogy talán liberálisok, de most már ez is kevés, most már zsidónak is kell lenni.

Nem vette észre az igazságügyminiszter, hogy a zsidó sajtóhad azért ordít oly éktelen módon, mert van egy pár kiszemelt Blau Mórca, akiknek jó husos állás volna az ügyészség és a fogházfelügyelői állás, akik vadállatias kegyetlenséggel és a vérszopás ügyesen kezelt mesterségével megnyuznák azokat a szerencsétlen rabokat úgy, hogy azoknak még a szökés sem jutna eszükbe. Pedig ezért lármázott a zsidó sajtó hetet havat, hogy az ő eleme foglaljon tért ott is, az ő eleme szorítsa ki a keresztény hivatalnokokat ott is, mint mindenütt. És célját érte. Belekergették az igazságügyminisztert a vizsgálatba, és belekergették e keresztény Horváth főügyészi helyettes, hogy önmaga ellen vizsgálatot kérjen. Most elkezdik csereberélni az ügyészeket. Ez a tempó a zsidóság ősi fogása lévén, belenyugodott ebbe az intézkedésbe s most már csak a fogházfelügyelői hivatal körül fujja a jerikói kürtöt, azon biztos reményben, hogy a falak meg fognak nyilni egyik reményteljes zsidó csemete számára, aki a zsidó bankárokat majd odabenn is jól tartja, hogy elég legyen téve a proféták parancsainak.

Semmi közünk ehhez az ügyhöz. De az önzetlen hírlapírói kötelességnek vélünk megfelelni, mikor megcáfoljuk a zsidó sajtóhad azon éktelen ordítózással világgá kürtölt hazugságait, hogy a pestvidéki törvényszéki fogházban olyan rettenetes állapotok uralkodnának. Jóllehet mi szenvedtünk legtöbbet azoktól, akiknek védelmére kelünk most. De ez nem fojthatja el bennünk azon igazságot, amelynek az ujságíró vezetnie kell hivatásában. Mi nem hisszük, hogy Horváth Béla főügyészi helyettes ellen a vizsgálatot továbbra is fönn tartják, sőt hisszük, hogy az igazságügyminiszter visszahelyezi ugyanoda hivatalába, legalább reméljük, mert vagy hibás a szökésben s akkor többé sehol sem viheti azon hivatal, vagy nem hibás s akkor végtelen baklövés zsidós csereberélésekkel rontani tekintélyét, megmarni önérzetében. Semmi esetre sem helyes azon eddig követett nevetséges eljárás, amelyet a zsidó zornalisztok taktikájának következményeként tudunk be a magyar igazságszolgáltatás fő-fő korifeusának.

Azonban egész határozottan tagadjuk, hogy a szökés a lanyha felügyelet, az ügyész vagy Takáts fogházfelügyelő hanyagságának volna betudható, sőt ellenkezőleg, mindkettő szigorú lelkiismeretességgel fogta föl hivatásának súlyát. Maga Takáts, akit legkinosabban érintett a zsidó sajtóhad irányzatos rágalma, mint szigorú ember ismeretes a foglyok előtt, aki soha semmit el nem nézett, senkivel szemben kivételt nem tett, sőt egy vállvonításért is képes volt a rabot sötét zárkával fenyegetni. Hivatalában ott ült kora reggeltől késő estig, még a legnagyobb ünnepet sem véve ki, a zárkát naponta többször vizsgálta, mindenről jelentést tétett magának. Ha valamelyik rabnál szabályellenes tárgyat találtak eldugva, azonnal vallatóra fogta az egész fogházat, hogy honnan került, ki hozta be, mi célból? Egy ízben ilyen vizsgálat eredményeként két őrt elhelyeztetett más hova, egyet fölfüggesztett állásától. Itt

nem volt hiba. Ismételjük, csak a zsidó falánkság halászik ezekre a kötelességismerő emberekre, akik közül az egyik már beugrott és vizsgálatot kért maga ellen. Hiszen úgy kell mindazoknak, akik a zsidó hazafiakban a hazafiakat legyezgették és a keresztény sajtót üldözték uton utfélen. Most ellenük fordul a fegyver, de annyira kárörvendők nem tudunk lenni, hogy ezt a zsidó törekvést elszomorodva ne nézzük.

Maga az az irányzatos hír tehát zsidó ráfogás, hogy a fogházban fegyelmetlenség, mulasztás uralkodott volna, az egész szökés ennek lett volna a következménye.

De hát mi volt a szökés oka?

Erre akarunk tulajdonképen felelni. A szökésnek nem volt más az oka, mint maga az igazságügyminiszter. A fogházörszemélyzet nyomorult huszonöt forint havi fizetésből kénytelen a millenium küszöbén Budapesten, a drágaság gőcpontjában tengődni. A fogház számára csupa spórolásból, — hogy több jusson a titkos és nem titkos tanácsosoknak fürdőzésre, — a legkisebb számu őrséget szervezték, akik majd kidűlnék a szakadatlan éjjel-nappali szolgálatban s s e nyomorgás mellett még csekély huszonöt forintból tartanak fönn családokat, a sokszor *harminchat órai terhes szolgálat* még egészségükben is megtámadja őket. Csoda-e már most, ha a sovány étkek mellett emberi erőt meghaladó terhes szolgálat kimeríti őket s fásulttá téve, képtelenek azon éber vigyázatra, amely annyi furfangos gazember között még pihent viszonyok között is nehéz dolog? Nem elég ám az, hogy a szegény őrt minden szíre-szóra megfosztják kenyerétől, akárhányszor egy évtizeden át hüen folytatott terhes szolgálat után, hogy most menjen világgá azon bélyeggel homlokán, amelyet rásütöttek, amely megbízhatlanságról tanuskodik s amely sehol sem kedvező ajánló levél. Az igazságügyminiszternek minden eszébe jutott, a hivatalok csereberélése is, még az örök fölfüggesztése is, csak az nem, hogy nyomoruság is van a világon, amely az embert mindenre ráviszi.

Ha tényleg kisült volna az állásuktól elmozdított örökre valami, — amint hogy eddig semmi se sült ki, akkor se a kenyér-megfosztása az eljárás, hanem igenis orvoslása a bajnak akképpen, hogy nyujtsunk biztosítékot a megélhetésre azoknak, akikre a legfontosabb hivatás, a társadalom biztonsága szempontjából őrizet alá helyezett közveszélyes gonosztevők szökésének megakadályozása van bizva, amely legalább is van olyan fontos mint egy kis hivatalnok munkakörének fontossága, aki ezer forint fizetést huz. Ha az igazságügyminiszter nem a pártpolitika alacsony szolgája lenne, hanem azon igazságé, amelynek nevét viseli, nem az ügyészek, fogházfelügyelőkön és a szegény fogházörökökön töltené tehetetlen boszuját, hanem fölszólalna a parlamentben, hogy szaporítsák meg a fogházak őrseregét, emeljék fizetésüket legalább havi 60 frtra, hogy naponta tizenkét óránál többet ne kelljen szolgálnok s így nem szorulván vesztegetésekre, büszkén és éberén szolgálnának fontos hivatásuknak. Ez a tulterhelés, ez a nyomoruság volt az oka a szökésnek. Ha zsidó kéz működne, talán nem lenne. Talán basáskodna a szegény örök fölött, míg a becsületes szolgálat mellett jobbra-balra kidülednek.

Ehhez ért a zsidó. De egy becsületes, lelkiismeretes ember képtelen rá. Az őrt, aki a szolgálatot tette valószínűleg el volt keseredve nyomorusága fölött, talán odahaza éhezett a családjá, talán a nyomor fenyegette

s így elvult tompulva azon körötte levő dolgok szemlélete iránt, amely ugyan kötelessége lett volna, de ezen kötelesség már a kimerült embertől a lehetetlent követelte.

Mig egyrészt hisszük, hogy az adózó nép megterhelése nélkül, a sok nagyfizetéses henyélők díjából pótolni fogja a kormány legközelebb a háromszorosan megduplázandó őrség tisztességes, legalább havi hatvan forintnyi fizetését és ez által véget vet ama bizonytalanságnak, amelyben vagyunk, hogy egy napon erejének és furfangjának öntudatára ébredve, föllázad vagy megszökik a sok különféle közveszélyes gazember, a kimerült őrségen keresztül, míg egyrészt reméljük, hogy nem szekaturákkal, nagyképű vizsgálatokkal és pedáns frázisokkal orvosolja az igazságügyminiszter e bajokat, másrészt föltételezünk róla legalább annyi igazságérzetet, hogy Horváth főügyészt, az önérzetében s szolgálatában megsértett becsületes köztisztviselőt nem teszi ki tovább is a foghagymás Gideoniták gunyonyilainak, hanem elégtételként visszahelyezi ugyanoda, Takáts Lajos fogházfelügyelőt pedig megszilárdítja állásában, mint olyat, aki tudja mi a kötelessége. Ha az igazságügyminiszter ezt nem teszi, ha a tisztos közhivatalnokok tekintélyét is alárendeli a zsidó pimaszságnak, megérdemli, hogy a közvélemény ítéljen fölötte.

G. Biró Zoltán.

Íróink üldöztetése.

Ismeretes dolog, Bánffy Dezső báró a legaljasabb eszközöktől se riad vissza, hogy uralmát föntarthassa. Oly undorító erőszakoskodásokat visz véghez, hogy a hottenlották között is sok volna. Nem pirul még az igazságszolgáltatást is belevonni. csunya eszközeinek sorába. Az igazságszolgáltatásnak föléje kellene helyezkednie minden alacsony pártpolitikai szempontnak s az igazságot részrehajlatlanul kellene osztani. De nálunk nem úgy van.

Az igazságszolgáltatás köpenyege alatt a legirtózatossabb üldözést követik el nap-nap után.

Az igazságszolgáltatást is arra akarják fölhasználni, hogy megrettentésük vele a más pártbelieket s különösen a legfélelmesebb ellenséget; a katolikus írói kart.

Az igazságszolgáltatást minden porcikájában a pártérdekeknek kiszolgáltatva, hóhér-szerepre igyekeznek kényszeríteni.

A zsidó-szenyilapok sárkánytorokkal okádják ránk egész valójuk minden mocskát. Gyanusítják pártunkat minden elképzelhető hazudozással s arcátlanságukban annyira mennek, hogy a főnemességet hazaárulónak merik titulálni a rongyszédő zsidók!

S a királyi ügyész szemében ez nem izgatás, ez nem rágalom! Köszönjük az ilyen igazságszolgáltatást, köszönjük az ilyen egyenlő mértéket.

Ha nem hívnák ezt a hazát Magyarországnak, régen kizavarták volna ezt a mocskoló undok fajzatot innét.

De ez a szerencsétlen ország lassan-lassan hozzá szokik, hogy saját legjobb fiainak becsúrlését is zsebrakja. Megszokta, hogy törvényeit a politikai erőszak szuronyai gyalázzák meg.

Megint kaptunk egynéhány sajtópört. A választási idényre elakarják csukni lapunk szerkesztőit, munkatársait, valamennyiünket.

Elakarják csukni, hogy a néppel könnyebben elbánhassanak.

Ámde hiába süllyed bárki is eszközévé Bánffynak, azért nem érnek célt.

A harc, az üldözés, a börtön sötéte nem rettent meg bennünket. Lelkünk megacélozódik a szenvedés alatt és emelt fővel tűrjük a fogságot, mely szent elveink kimondásáért nyil meg előttünk.

A mi nevünket a jók áldása fogja kísélni, míg az övéket a milliók átka.

Ha megölnék is, akkor se halunk meg, mert szellemünk a népben élni fog mindenkor.

Hanem nekik annál hamarabb fog ütni a halál órája, mennél több katolikus író hurcolnak a jogtiprás börtönébe.

Rabszolgaság és erkölcstelenség!

Be kell ösmerni, hogy a néppárt eszméinek leg-erősebb várai egész a mai napig is hazánk németek és tótok lakta vidékei.

Sokan csodálkoznak ezen s azt a következtetést vonják le belőle, hogy a magyar nép nem rokonszenvezik a néppárttal és eszméivel. Ellenségeink pedig rendszer szokásuk szerint iparkodnak e körülményt ellenünk fordítani, midőn azt sütik ki, hogy a néppárt a nemzetiségeket dédelgeti, a magyarság rovására szövetkezik velük s ez okból támogatják oly nagy hévvel, különösen a tót atyafiak. Pedig ez nem úgy van. A tótok és németek néppártiságának oka egészen más. Tudjuk, hogy a magyar vidékeket legtovább uralta a török. Erős e vidékeken a kálvinistákkal való érintkezés, sok vegyes házasságok köttetnek, melyek azt okozzák, hogy a nép keresztény érzelme lanyhább. Ez okból nem lelkesedik annyira a nép a keresztény eszmék védelmére alakult néppártért, mint a vallásos tót és német nép.

Még kétségtelenebb okai a magyar nép közönyének a nyakán élő zsidók.

Tudjuk, hogy a zsidók a magyar szó könnyebb el-sajátítása végett leginkább magyar lányokat fogadnak cselédnek, kik a zsidó családnál teljesen elveszítik vallásos érzelmeiket, a hitbuzgalomban megfogyatkoznak s egészen közönyöseké válnak. A cselédek az első két-három — az aratási munkákra — esztendőben haza menvén, hazaviszik a szülői házhoz és falujukba is a hitközönyösséget.

Ha tudnák a magyar keresztény anyák, milyen borzasztó rabságba taszítják leányukat, midőn számára cselédkönyvet váltva szolgálatra adják, bizonyára otthon tartanak és a világ semmi kincseért se engednék szolgálni, nem engednék pedig különösen zsidóhoz szegődni el.

Az 1876. XIII. t.-cikk következő jogokkal ruházza föl a cselédtartó gazdát cselédjével szemben:

a) korlátlan visszatartási jog, a kártérítések tekintetében;

b) a házi fenyték joga, mely oly kiterjedt, hogy se becsületsértésért, se könnyü testi sértésért a cseléddel szemben nem vonható felelősségre a gazda;

c) önbíráskodás, amennyiben cselédjét szolgálati kihágásaiért bérlevonással ő maga megbüntetheti;

d) gyanu esetén a cseléd holmait hatósági közbenjárás nélkül megmotozhatja, sőt zár alá veheti.

Nos, ennél több joggal még a pogány ókor rabszolgatartó urai se rendelkeztek rabszolgáik fölött. Mert ezen lelketlen törvény szerint a gazda ütheti-verheti a cselédjét kedve szerint; a legocsmányább szavakkal gyalázhatja őt, szülőit és minden rokonát és ráadásul

még bért se kell cselédjének fizetnie, sőt a cseléd minden ingó és ingatlan vagyonát is eltulajdoníthatja „kártérítés” hamis ürügye alatt.

Ezt a jeles törvényt pedig Tisza Kálmán, kálvinista egyházkerületi főgondnok, miniszterelnöksége elején hozta ugyanaz a párt, mely most már nem elégedvén meg a testtel, még a lelkünket is rabságba akarja ejteni.

A zsidó gazdák kezdik is a cselédlányokkal szemben mind sürűbben igénybe venni ezen a törvényben nekik biztosított jogokat, amint nekünk egy keresztény érzelmű rendőrtisztviselő panasolta. De amint most a cselédlányokkal bánnak, úgy tesznek nemsokára a férfi cselédekkel, sőt Magyarország egész népével is, mert jelenlegi törvényeink és a keresztények szervezeten-sége mellett a keresztényeknek tönkre kell menniök, szegényekké, koldusokká kell lenniök.

Borzasztók a gazdák ezen zsarnoki joga, minővel Európa egy államában se bírnak a cseléd tartók; de következményeit tekintve legborzasztóbb a cselédlányok erkölcsére.

A gazda tetszése szerint visszatárhathatja a cseléd bérét és ruháit! Mi ennek a következménye, könnyű elgondolni. Itt csak egyszerűen idézzük Rédey Miklós, államrendőrségi fogalmazónak e tárgyra vonatkozó következő sorait: „A cseléd ruha nélkül nem kap szolgálatot, vagy ha kap is, csak napok, vagy hetek mulva kap olyan helyet, a hol így is felfogadják. Addig hely nélkül ögyeleg, a cseléd szállásoló asszonyok kegyelmén tengődik. Pénze nincs, a cseléd tartó asszonyok pedig rendszerint szegény asszonyok, a kik abból élnek; a cselédek is szegények; mi kell más? a cseléd ilykép csak testének áruba bocsátása árán tudja magát az éhezéstől megmenteni.”

„A nyomor a legnagyobb kerítő s a cseléd szállásoló asszonyok a legjobb utmesterei az erkölcselenségnek.”

„Hány cselédet kerget a gazdák e korlátlan joga évenként az erkölcselenség fertőjébe? annak a rendőség lehetne a megmondhatója, ha számon venné a bukkott lányoknál az indokokat is, a melyek őket a bukásba kényszerítették.”

Hogy az előbb említett cseléd szállásoló asszonyok mily hiénák, idézzük a „Magyar Főváros” című közgazdasági hetilap következő sorait:

„A másik rendezni való a szobaasszonyok ügye. A szobaasszonyi intézmény, amelylyel senki sem törődik, melegágya minden erkölcselenségnek. Egy-egy egész-ségtelen, dohos kis pincelyukban négy-öt nőcseléd és ugyanannyi férficseléd, vagy iparoslegény huzódik meg. A szobaasszonyok a szerencsétlen cselédek orgazdái. Akárhány szobaasszony, vagy kvártélyos asszony nem engedi meg, hogy a cseléd addig helyet vegyen fel, amíg pénze van. Ha elfogy a pénze és abban a pillanathban nem kap helyet, akkor kényszerítik a leányt, hogy áruba bocsássa becsületét, mert addig a ruháját sem adja ki, amíg a szoba árát, az enni való árát ki nem fizeti. A legveszedelmesebb egy-egy ilyen pincelakás, ahol kacagva ölik meg a becsületet és az erkölcsös érzést.”

Vegyük figyelembe, hogy ezek a cseléd szerzők majdnem mind zsidók, zsidók az ügynökeik is, kik igen szívesen foglalkoznak leánykereskedéssel, csinos arcú keresztény lányoknak eladásával; nem riadnak vissza a legfurfangosabb eszközöktől se, hogy áldozataikat a zsidó-bordélyházakba juttathassák. A konzulok évi jelentései szerint nemcsak a Kelet, de még Amerika örömházai, is Magyarországból szállítatják a szerencsétlen

leányokat miként hiteles adatok nyomán számos példával bizonyítja Molnár Lajos fővárosi államrendőrségi tisztviselő, nemrég megjelent „Cselédügy” című könyvében . . .

Világos tehát, hogy ez az állapot türhetetlen. Ha van bennünk keresztény érzület, nem engedhetjük a szegény cselédek a szomorú sorsnak kiszolgáltatni.

Azonban nem elég a panasz. Szüntessük meg az okokat, melyek erkölcselenségre vezetnek; követelni kell a cseléd törvénynek revízióját, vagyis keresztény irányban, való megváltoztatását is. Különösen pedig követelni kell, hogy:

a.) a gazda a kártérítés iránti keresetét a szerződés felbontásakor azonnal, vagy legalább is 48 óra alatt indítsa meg. Ha nem teszi, igénykereseti joga megszűnik.

b.) A házi fenyték jogát korlátozni kell. Ha be-szüntettük a derest a bíróságnál, nem lehet megadni e jogot a Galiciából bevándorolt felgazdagodott zsidónak se.

c.) Minden községben szabályrendeletet kell alkotni, hogy a gazda mennyiben bírsághozhatja bérlevo-nással cselédjét, szolgálati kihágásokért;

d.) a gazda zár alá veheti, de csak hatósági közbenjárás mellett motozhatja meg a cseléd holmait;

e.) 20 éven aluli leány csak azon községben vál-lalhat szolgálatot, munkát, melyben szüleinek vagy gyám-jának állandó lakhelye van; és végre

f.) föl kell állítani az állami munkaközvetítő in-tézeteket és állami előlegpénztárakat.

De a törvény megváltoztatása egymagában még nem elég. A társadalomnak közre kell működnie. Ne-veljük önértetre a népet. Az oláh hazánk legszegényebb népe, de azért, ha lányát cselédnek kéri valaki, örülhet, ha csak ennyit kap tőle: „Én nem nevelek az uraknak ku . . . t”. Az oláhoknál legnagyobb szegényen a szü-lökre, ha valamelyik leányuk szolgálni megy. Oly nagy e tekintetben a büszkeségük, hogy nemcsak hazánk oláh vidékein, de még Romániában is magyar lányok a nőcselédek. Az oláh leány ugyszólván télen-nyáron me-zitláb és hajadon fővel jár, beéri ruházatnak egy inggel és két kötényvel, megelégszik száraz kukorica kenyér-rel és juhturóval, dolgozik, mint egy férfi erdőn-mezőn reggeltől estélig, de szolgálni nem megy, mert azt tart-ják, hogy csak a nem jó, a rossz erkölcsű lány szolgál.

Ilyen dicséretes önértetre, kellene nevelni a ma-gyar lányokat is.

Hogy pedig azoláhnak igaza van, idézzük a „Bu-dapest főváros statisztikai havifüzetei” következő sorait: „Ha az alább közölt százalékszámokat szem-ügyre vesszük, azt látjuk, hogy a törvénytelen szülöttek arányszáma legkedvezőbb az izraelitáknál, a kiknél ugyanis állandóan 11 és 13% közt ingadozik. Sokkal nagyobb az arány a többi hitfelekezeteknél, különösen pedig a *katholikusoknál* és *helvéteknél*, a minek fő-oka alighanem abban kereshető, hogy a *nőcseléd-ség nagyobb része ezen két felekezethez tartozik.*” (273 és 274 szám 47-ik lap.)

Ez tehát a főváros statisztikai hivatalának véle-ménye a rideg számok alapján a cselédeskedésről.

Hogy pedig mily borzasztóan nagymérvű a keresztény leányok elcsábítása Budapesten, kitetszik abból, hogy a katolikusoknál és a többi keresztény hitfeleke-zeteknél 100 születés közül átlag 30 *törvénytelen*, a kálvinistáknál meg éppen 40 felé jár a törvénytelen szü-letések száma, ami olyan nagyfokú sülyedése a közer-kölesőknek, hogy még Párist is tulszárnyalja.

Mindezekből pedig az a tanulság, hogy minden katolikus plebános minden lehető eszközzel tartsa visz-

szá hiveit, hogy lányaikat szolgálni küldjék. Figyelmeztesse a katolikus anyákat, hogy neveljék lányaikat egyszerűségben, munkára, ne pedig kisasszonynak. Hisz minden leány sokkal többet keres a családnak, ha munkaerejét otthon felhasználja is, mintha csekély bérért szolgálni megy. Csak fel kell karolni minden katolikus családnak a helyi körülményekhez képest:

- a) a méhészetet;
- b) a gyümölcs- és konyhakertészetet;
- c) a baromfi tenyésztést;
- d) a tejgazdászatot;
- e) a disznóhizlalást és végre
- f) a házi ipar különböző neveit u. m. kosárfonást, varrást, kötést, himzést, szabást, mosást stb. mely munkáknál a leányok nagy segítségére lehetnek az anyáknak. Ekkor aztán nagyon kevés lesz az olyan katolikus leány, akinek szolgálni kell mennie.

De bár határozottan az a nézetünk és mindig is amellet fogunk küzdeni, hogy katolikus leány *ne menjen*, de sőt a szülők ne is engedjék szolgálni, tudjuk mégis, hogy mindig lesznek olyan szerencsétlen leányok, kik szomorú családi körülményeik folytán kénytelenítve vannak a szülői házat elhagyni és máshol keresni kenyereket. Tudjuk, hogy mindig voltak és lesznek ily szerencsétlenek és mégis azt mondjuk; ezek se menjenek szolgálni. Ne menjenek, hanem keressék fel jobbmódu rokonaikat, kereszt- vagy bérmaszüleiket és ezeknél kerjenek szorgalmas munkáért családi otthont. Szünjön már egyszer meg legalább minálunk katolikusoknál az a pogányságból visszamaradt rossz szokás, hogy a szegény büszke gazdagabb rokonát fölkeresni és viszont a gazdagabb rösteli, eltagadja szegényebb rokonát. Egyátán ján minden erőnkől azon kell lennünk, hogy mindenkatholikus munkaerő, akár férfi, akár nő, a családban, vagy legalább a keresztény katolikus társadalom körén belül találjon elhelyezést.

És e célból minden községben vagy legalább minden nagyobb városban helyközvetítés eszközésére katolikus férfi és katolikus női „*cseléd otthont*“ kell alapítani, hogy ne legyen kénytelen egy katolikus férfi vagy nő cseléd se zsidónál keresni szolgálatot. Szervezzük a katolikus társadalmat és nincs akkor az a hatalom széles ez országban, mely ne volna kénytelen a néppárt előtt meghódolni. Ha erős szervezetben egyesítjük a katolikus munkaerőt és úgy irányítjuk, hogy se katolikus férfi se katolikus nő nem vállal semmiféle munkát vagy munkahelyet a *néppárt ellenségeinél*, akkor ezek mihamar magukra maradnak.

Hisz e hazában egyedül mi keresztények dolgozunk. A zsidó mind kereskedő, ügynök, vigéc, orvos, handlé, börzeáner.

És így siessünk a katolikus munkaerő országos szervezésével, hogy mielőbb eljussunk célunkhoz; hogy egy ellenségünk se kapjon *akár* se férfi se női katolikus munkást, cselédet, bérest, aratót, napszámóst, iparossegédet stb. stb. . . .

Hogy ez csak előnyére lesz a tiszta erkölcsnek, a hazának és szent vallásunknak, ki merné tagadni?

Legyen a jelszavunk: „Ki nincs velünk az ellenünk!“ és ne habozzunk e szerint cselekedni, mert: „*A bátraké a szerencse!*“ . . .

Ujságrendező.

TÁRCA

A két Csorba.

— Humoros rajz a fogházi életből. —
Írta: Gelsei Biró Zoltán.

A rendőrkapitány izgatott hangulatban foglalt helyet íróasztalánál. Boszantotta a sok apró aktacsomó, amit a törvényszék küldött a nyakára. Egy csomó körözendő csirkefogó letartóztatásáról volt szó. Fölkapta a legelső és legvastagabb iratcsomót. Ő felsége a király nevében hoztak abban ítéletet Csorba Gáspár fésűs legény fölött, aki tavaly júniusban egy dülöngő jó barátját kiakarta szabadítani a rendőr körmei közül. A jó barát tudniillik olyan rekedt ordítást vitt véghez éjfél után egy óraker, hogy az „acélhang“ dalárdának is becsületére vált volna. A nyugalmas lakók azóta doronggal keresik a derék torku polgárt. A rendőrnek véletlenül a szoprán volt a kedvenc hangja s fölszólitotta a kiállhatatlan baritont, hogy hagyjon abba a bőgéssel. Szót szó követett, bőgés bőgést, a zeneértő rendőr torkon ragadta a baritont. Csorba Gáspárban ősei vére csörgedezett. Közbevetette magát és millió fésűre esküdzött, hogy az ő barátja sérthetetlen. Ezt a szent tulajdonságot meg kell védelmeznie. A dulakodás közben a baritonnak sikerült megmenteni torkát a hálás utókor számára s menten el is illant a drága kincsesel. Csorbának azonban nem volt mit menteni s az önzetlen próféta a rendőr kezei közé került. Így jutott a rendőrséghez, onnan a törvényszékhez. Csorba Gáspár akkor tudta meg először, hogy ő hatóság elleni erőszak és bűnpártolás vétségét követte el. A rendőr őszintén megvallotta, hogy Csorba szintén borközi állapotban leledzett, ennek tekintetbe vételével négy napi fogházra ítélték. De Csorba Gáspár föllezbegett. A tábla helyben hagyta az első ítéletet, hanem azt már nem volt kinek kihirdetni, mert Csorba többé nem volt található. A régi lakásáról bejelentés nélkül távozott. Sokalta a hüvöst.

A rendőrkapitány áttanulmányozta az aktát s bosszusan csöngetett.

— Egy dedektív jöjjön be!

Egy detektív azonnal benn termett. Új ember volt, csillogtak a szemei örömeiben, hogy egy „fogás“-sal bizzák meg. Elhatározta magában, hogy a bűnöst a poklból is előkeríti, ha oda bujt. A kapitány átadta neki az iratcsomót.

— Itt a személyleírás. Közölje a többivel is Panda. Hanem előkeritse ám nekem a poklból is azt a Csorbát, érti?

— A Csorba itt lesz még ma!

— Nono! Csak aztán úgy legyen Panda!

Panda majd kiugrott a bőréből. Azonnal megkezdte a hajszát. Először végig kutatta az összes fé-

süs műhelyeket, kívülről betanulta a személyleírást, sorba járta a kávéházakat, végül a pince kocsmákra került a sor. Csorbát elnyelte a föld. Az izgató hajszának nem volt eredménye. Panda már sápadt volt és lihegett a fáradságtól. Reményvesztetten ugrott föl egy döcögő omnibuszra, hogy ki megy a pályaudvarba. Talán ott lesz az a nyomorult Csorba. Tíz szivart adott volna neki, ha jelentkezik nála. Az omnibusz sarkában egy álmos alak ült meghúzódva. Lustán szopogatott egy szivar csutkát és időnkint lehunyta szemeit. Csupa sár volt a kalucsnija, pedig az éjjel esett utoljára az eső. Azóta minden repedésig száraz. Pandának elég volt ennyi körülmény. Elkezdte magába ismételni százszor azt a személyleírást s többé nem vette le szemét a sáros utasról. Egyik sarkon az utas jelt adott a kocsinak s leszállt. A detektív azonnal mellette termett. Alig hagyta el őket az omnibusz, Panda vállára tette kezét a gyanus alaknak.

— Ne tovább! A gyanuba fogott vissza fordult.

— Mit akar?

— Önt akarom. Már egész nap keresem. Ugye maga Csorba?

— Csorba? Az öregapám sem volt csorba. Minden familiám egyenes volt. Csak egy öcsém volt, az sem csorba, hanem a féllábara sánta.

— Hiába tagadja. A haja szőke, a szeme szürke, a fülei szétállnak, huszonhárom éves, büntetve nem volt, fésűs, a fogai épek, beszél magyarul és németül, Csorba Gáspárnak hívják, négy napi fogházra van ítélve jogérvényesen; ismerem az embereimet; jöjjön ülje le azt a négy napot, mit okoskodik.

— De barátom én nem vagyok Csorba!

— Lári, fári! Azt hiszi nem ismerem. Vallja be, ne ellenkezzék aztán jöjjön. A törvény nevében, én Panda detektív vagyok!

Az idegennek leesett az álla. Egyet gondolt, aztán vállat vont.

— No jó! Ha maga tudja, hogy én vagyok a Csorba, hát menjünk. Én nem erőszakoskodom.

Panda nem tudott mit csinálni örömeiben. Félóra mulva ott állt a kapitány előtt s büszkén jelentette, hogy itt a Csorba. A kapitány is elbámult a nagyszerű ügyességen.

— Vezesse be! kiáltott mogorván. Panda előállította a foglyot. A kapitány végig nézte.

— Maga Csorba Gáspár!

— Szintén tetszik tudni?

— El van ítélve.

— Azt a detektív mondja.

— Én is mondom.

— Akkor jól van.

— Hát miért nem ülte le a büntetését, mi?

— Mert a detektív nem szólított föl hamarabb.

— Hát azt várta, hogy szégyenszemre körözzék?

— Dehogy vártam. Nem is tudtam semmit az egésztől.

— Ne hazudjék. Maga bujkált.

— Bujkált a manó. Hisz most mondja a detektív az ujságot.

— De azt csak tudta, hogy Csorba Gáspárnak hívják?

— Azt is csak a detektív tudja, én nem.

— Hiába rávaszkodik. Az már nem használ semmit. Majd adok én magának rendőrrel dulakodni. Panda! Adja át ezt az embert az ügyészségnek.

Panda átkísérte az ő Csorbáját az ügyészséghez.

Hálából szivarral is megkínálta az uton. Az ügyész csöngetett s egy fogházzal leköszöntette a foglyot. Mérték alá löktek, kimotozták s rövid idő múlva Csorba Gáspárnak alkalmakadt a gonosztevőkkel szidni Themis istenasszonyt, Uranos és Gää leányát, aki bekötött szemmel méri az igazságot s találomra hadonászik kétélű pallosával . . .

*

A királyi ügyészt majd megette a méreg. Egy ostoba detektív negyednapra behoz egy kifésült helyre legényt és minden áron be akarja bizonyítani, hogy azt Csorba Gáspárnak hívják, négy napra van ítélve, a haja szőke, a szeme szürke, a fülei szétállnak, fésűs, stb. stb. Sok dolga van az ügyésznek, egész nap izgatott és még ilyen ostobaságokkal bosszantja a tulbuzgóság. Kétszer elkergeti a detektívet foglyával, de az megint csak visszazompolyog és erőszakoskodik egyre-másra.

— Kérem tekintetes ur! Ez is Csorba. Ez is el van ítélve. Tessék őt kérdezni.

Hogy lerázza nyakáról, utoljára pujka méreggel rohan a fogolynak.

— Maga barom! Hát maga mindenáron be akarja magát csukatni? Hát hogy hívják mi?

— Nem akarom, de a detektív ur nem akart elereszteni . . .

— Hogy hívják? ordit az ügyész dühösen.

— Csorba Gáspár!

Az ügyész a haját tépi. Ilyen keveredést soha sem hallott husz éves praxisa alatt. Kizavarja a két alakot s fölhívhatja azt a másik Csorbát.

— Maga Csorba Gáspár?

— Nem, kéremalásson.

Az ügyész összeszidja az őrt. Micsoda butaság az tőle, hogy Csorbát hivatja és mást állít eléje. Vigye vissza, hozza elő azt a Csorbát. Az őt szalutál és jelenti, hogy de igenis, ez a Csorba. Az ügyészt a guta környékezi. Megint csak odefordul:

— Hát mégis maga az a Csorba Gáspár?

— Nem, kéremalásson!

— De igen, ű a Csorba! vág közbe az őt.

— Hát akkor mit tagadja mi?

— Tagadtam első perctől fogva. A detektív, a felügyelő, a rendőrkapitány, a foházörök egyhangulag állítják, hogy én Csorba Gáspár vagyok, hát legyen meg a szent akaratjuk. De azért juszt sem vagyok Csorba.

— Hát akkor kicsoda?

A vallatott fogoly arca egyszerre kigömbölyödik,

a szeme megvillanik, nagyszerű pukedlit csinál és mosolyogva válaszol.

— Ezt nem kérdezte még senki. Én Bende Barnabás hírlapíró vagyok, a „Zivatar“ napilap belmunkatársa. Uborkaszazon lévén, összejártam az egész várost, kétségbeesetten tértem haza, mert a szerkesztőm azzal fenyegetett, hogy nem adja ki a gázsimat, ha valami érdekes dolgot nem tudok teremteni a lapnak. Egy omnibuszról szálltam le, mikor a detektív megrohant és disputált, hogy én Csorba Gáspár vagyok, üljem le a négy napomat. Hiába tagadtam volna, így hát nem is tiltakoztam. Nagyszerű kaland, tiz oldalas referáda a börtön-életéről. Pompás, pompás. Leültem a négy napot.

Egy jó újságírónak semmit sem szabad röstelnie, ha a közönsége kíváncsi. Itt az egész referáda már a talpam alatt, eldugva. Nem tetszik ismerni a „Zivatart“? Óh! Óh! Azt a kitűnő, minden pártoktól független napilapot, amely fölfelé és lefelé egyaránt nyíltan kimondja az igazat, amelynek előfizetési ára egész évre tiz forint, félévre öt forint, havonta egy forint, egyes szám ára négy krajcár, kapható helyben és vidéken minden tözsében; itt az előfizetési felhívás, ha talán parancsolna...

Az ügyész ellökte az előfizetési felhívást, lehordta azt a detektívet, aki ezt a riportert ide hozta, kizavarta a fogházból s a másik detektív nagy örömeire elfogadta Csorbának azt az igazi Csorbát, aki meglehetősen fanyar képet vágott a furcsa fordulathoz, mikor már azt hitte, hogy le sem engedik ülnie azt a négy napot.

A rendőrség röstelkedett, a közönség pedig egy teljes hétig kacagott a „Zivatar“-ban megjelent „Két Csorba kalandja“ fölött.

HIREK

T. olvasóinkhoz. Lapunk az ötödik év-folyam második felévébe lépett.

Vannak sokan t. olvasóink között, kik csak félévre fizettek, kiknek előfizetése tehát a jelen számmal lejárt. Vannak olyanok is, kik még az első félét se fizették ki, tehát hátrálékban vannak. Sőt némelyeknek még a múlt esztendőről is van tartozásuk.

Mind Ezeket tisztelettel kérjük, hogy esetleges hátrálékukat legyenek szivesek letörleszteni, akiknek előfizetése pedig lejárt, sziveskedjenek a második félére minél előbb előfizetni, hogy a szétküldésben fönakadás ne forduljon elő

Az előfizetési föltételek a homlokzaton olvashatók.

Tekintettel a rohamosan közeledő választások idejére, arra kérjük t. elobarátainkat: terjesszék lapunkat minél szélesebb körben, hogy a néppárt lobogója alá minél többeket hódíthassunk.

A szerkesztőség.

Az özvegy trónörökösné nyaralása. Stefánia kir. hercegnő balatonfüredi tartózkodásával nagyon meg van elégedve. Mult héten hosszabb kirándulást tett a „Baross“ gőzösön s meg is fürdött a Balaton tavában, melynek vizét nagyon kellemesnek találta. Tihanyban a kir. hercegnő tiszteletére halászatot rendeztek és halászlét főztek, melyet az özvegy trónörökösné meg is izlett.

Külföldi fejedelmek Magyarországon. Udvari körökben ismét azt beszélnek, hogy Vilmos császár a nyár folyamán Magyarországra jön. Látogatásának időpontja még nincs megállapítva. — Belgrádból táviratozzák, hogy Sándor szerb király uralkodónk meghívását a Vaskapu megnyitására elfogadta és sajátkezüleg irt, igen meglehangu levélben köszönte meg.

Megtérések. Weinberger Ábrahám, homonnai származású izraelita vallású, kovács iparos a gör. kath. egyház kebelébe lépett át. A keresztelést Szeicska János ceholnyai h. lelkész végezte. A megtért a keresztelésben József nevet nyert. — *Paulina*, würtembergi hercegnő, Vilmos herceg unokahuga, a ki dr. Willim-mal Boroszlóban 1880-ban kötött házasságakor hercegnői rangját letette s Kirbach kisasszony nevet vett föl, a napokban áttért a róm. katolikus vallásra, melyhez férje s gyermekei is tartoznak. Legidősebb fia 14 éves, két leánya 10—12 évesek.

Egy francia királyi sarj nálunk. Fülöp orleansi herceg mult héten Bécsben időzött, mint Klementina koburg, gothai hercegnő — nagynénje — vendége. Innen a herceg Bicskőre utazott, József kir. herceg látogatására. Tehát mégis csak kell valami alappal birnia azon hirnek, mely Mária Dorottya kir. hercegnő és Fülöp orleansi herceg eljegyzéséről szól s melyet némely lap *korainak* nyilvánított.

Wesselényi szobra. Szilágy megye törvényhatósága közadakozásból szoboremléket állít a megye nagy fiának, Wesselényi Miklós bárónak, Zilahon. A törvényhatóság a szobor mintázásával Fadrusz János jeles szobrászt bízta meg, aki már mintázta is a Wesselényi hatalmas alakját. A szobrot az idén bronzba öntik, ünnepi leleplezése csak a jövő év tavaszán lesz meg.

Az első vasuti utazás. Böttcher potsdami porcellánkereskedő a napokban egy ötven éves asszonyt küldött edényeket clárusítani Neubabelsbergbe. A szegény asszonyt, ki életében először utazott vasuton, nagy félelem fogta el, mikor a vonat megindult. Többször imádkozva leborult a földre és hangosan felsikoltott, amikor egy szembe jövő vonat a szomszéd vágányon elrobogott. Elvégezve dolgát, gyalog tért haza Potsdamba és kijelentette megbizójának, hogy soha többé vasuti utazásra nem vállalkozik.

Egy község megtérése. Szerb-Bika község görögkeleti lakosai régen zúgolódnak pópájuk ellen, akiről a legbotrányosabb hírek vannak elterjedve. E miatt már több ízben tettek lépéseket a püspöknél, kérve a lelkész áthelyezését, de mindannyiszor eredménytelenül. Most végső lépésre határozta el magát a község, amennyiben az előkelőség egy mozgalmat indított meg, amelynek célja, hogy a görög keletiek a görög katolikus vallásra térjenek.

Szent-István ünnepe. Steiner Fülöp Székesfejervár püspöke megtette már a lépéseket, hogy Szent-István koronázó városában, az idén különös fényvel ünnepeljék meg augusztus 20-át s felkéri Schlauch Lőrinc Nagyvárad bíboros-püspökét az ünnepen való megjelenésre. A mint halljuk, a hercegprimás is különös fényvel fogja az idén a Szent-Istvánnapi ünnepeket megtartani s felkérni szándékozik ő felségét, hogy teljes udvari kíséretével s az összes főhercegekkel vegyen részt a szent király csodás jobbát vivő körmenetben, míg a népet országos zarándoklatok rendezésével szándékozik egyesíteni a katolicizmus ünnepében.

Szerencsétlenség a templomban. Leunenburghban e napokban az isteni tisztelet közben a templomnak egyik karzata, ahol az éneklő fiúk voltak elhelyezve, leszakadt. Egy nő és egy férfi életüket veszítették, vagy harmincan megsebesültek. Mielőtt a karzat leszakadt, egy öreg asszony figyelmeztette a karzat alatt állókat ez eshetőségre, de nem vették a figyelmeztetést tekintetbe. Erre az asszony egyedül ment el a karzat alól, a másik pilanában már leszakadt a karzat.

Hidavatás. Mult csütörtökön, Garamszentkereszt község közelében a garamberzence-lévai helyiérdekű vasút új hidját szentelte meg Rimély Károly beszercebányai püspök. A hidavatás nagy ünnepek között ment végbe, s Rimély püspök nagyfontosságú nyilatkozatot tett alkalmi beszédében, melyet Kazay főispán szavaira válaszképpen mondott el. A mai kort elítélő nyilatkozat így hangzik:

„Felbecsülöm Méltóságod nemes és hívő lelke jellemét, s környezetének emelkedett érzületét e cselekményben, hogy e hid megáldására meghívott, midőn az uralomra emelt istentagadás s a bűnösségig pajzánna fajult irodalom nagy része kigunyol minden vallásos megnyilvánulást. Amde minden arra tanít, hogy az elmezavaros istentagadók tévtanai ugy, valamint az egymást üldöző, gunyoló, gyűlölő, gyanúsító pártoskodók jönnek, mennek, elenyésznek a történetben csakugy, a mint elenyészik az azokat szülő szenvedély, hiúság, haszonérdek; látjuk, ugyanis, mint hullottak és hullanak egyre az élet fájáról emberek, népek, nemzetek, de mindezek fölött ott marad az emberiség, halad és keresi szüntelenül az ész világitó fényével a tudományt és igazságot, és szive leküzdhetlen vágyaival a boldogságot.“ A főpásztor szavai mély hatást gyakoroltak a jelen voltakra.

A néppárti sajtó el'én. Szabadkán nemrég „Suboticki Novine“ címmel egy néppárti irányú politikai lapnak kellett volna megindulnia, de a megjelenés elé gátat vetett Mamuzsich Lázár, szabadkai polgármester önykényeskedése. A lap szerkesztő-tulajdonosa, Karanovics már hetek előtt letette volna a törvény által kívánt biztosíték-összeget, de a polgármester azt nem fogadta el. Ezért Karanovics föl akarta jelenteni a köpenyeg-forgatásairól hirhedett Mamuzsichot, mire az megijedt s átvette a kauciót. Hogy azonban még se jelenhessék meg nevezett lap, a polgármester mult hét végén 600 forint erejéig adó és egyéb cimeken végrehajtást rendelt el Karanovics ellen, holott ő rendes adófizető polgár és szabadkai háztulajdonos. A városban nagy a felháborodás Mamuzsich liberális eljárása miatt.

Egy képviselő meggyilkolása. A nagy-bereznai kerület orsz. képviselőjét: Sztáray István grófot hétfőn éjjel nagymihályi kastélyában orozva megölték. A gyilkos, ki még eddig ismeretlen, a hálószoza ablakán át, a pirkadó hajnal világossága mellett lelőtte az ágyban alvó grófot, ki rögtön meghalt. A lövés zajára fölriadt

a kastély cselédsége, de mire megtudták, hogy mi történt, addig a gyilkos elmenekült. A gróf valószínűleg bosszu áldozata, mert két év alatt kétszer követtek el ellene merényletet. Ámbár a meggyilkoltat mindenki jólelkű embernek ismerte, aki senkinek se ártott. Sztáray István gróf harminckilenc éves volt.

Korteszkedő miniszter. Esztergomból írják, hogy egyik dunántúli püspök egy nemrég elhunyt kanonok örökébe megtette a hármast kijelölést. Első helyen egy érdemes vidéki lelkészt, a második helyen egy győri, a társadalmi s politikai életben szerepet játszó előkelő egyházi férfit, a harmadik helyen pedig egy tanfériut jelölt. Wlassics vallásügyi miniszter azonban nem fogadta el a jelöléseket s újabb előterjesztést kért, mert a jelöltek tevékeny részt vesznek az egyházpolitikai ellenzék működésében. A kanonoki állásokra való képesítés tehát a magasabb közéleti erkölcsstan korában egy kellekkel növekedett, t. i. a *kormánypártiság* kellekével.

Föltámadt halott. Hosszmezőn Gyurkó István neje a napokban hirtelen rosszul lett s elvesztette eszméletét. Minthogy az orvosok halottnak jelentették ki, eltemetésére megtették a szükséges előkészületeket, A szobában virrasztó asszony éjjel neszt hallott, s bepillantott a halottas szobába, de rémülten látta, hogy a halottnak hitt nő fölemelkedik s ledöbja magáról a halotti lepelt. A virrasztó föllármázta a szomszédokat. Ezek remegve mentek a lakásba és Gyurkónét csakugyan életben találták.

Eladta gyermekét. Debrecenben egy anya eladta kis leányát egy forint nyolcvan krajcárért. A vámospécsi soron ülő kofák között ugyanis egy rongyos asszony járkált, ki esengve kérte őket, hogy vegyék meg kis leányát. A jobb érzésűek hűledezve hallgatták az ajánlatot, melyet a rongyos asszony ismételt. Végre egy asszony a mondott árért megvette a gyermeket. Midőn a pénz kezében volt, a nélkül hogy egy tekintetet vetett gyermekére, elment, mosolyogva, mintha mi se történt volna. Az asszonyt most keresik és leletlensége miatt szigoruan meg fogják büntetni. Többen azok közül, a kik látták, azt mondják, hogy elméje meg van zavarodva.

Ujfajta szédelgés. Az Ős-Budavára nevű kétes mulatóhelyen annak idején két *indiai fakirt* mutogattak, kik delejes álomba merülve, egy üvegszekrényben tizenöt napig egyfolytában aludtak. A közönség egy korona belépő díj mellett gyönyörködhetett csak ezen új világcsodán s bizony voltak sokan, kik fölültek a hangos dobszónak, mely az alvó fakirok hirnevét szétvitte. Utólag kisült, hogy az Indiából származó fakirok közönséges szédelgők, kik éjfél tájt fölébrednek delejes álmukból és reggelig dözsölnek, mikor aztán ismét visszafeküsznek üvegekoporsójuk szűk falai közé. Minap megleste őket négy ur s rájöttek a tizenöt napig tartó alvás nyitjára. Sokan most már azt hiszik, hogy az indiai fakirok nem annyira Indiából, mint inkább Ó-Budáról jöttek, mely tájon tudvalevőleg sok a recipiált és alvársra hajlandó élelmes honfi.

A bécsi liberálisok Budapesten. Ismét eljött hozzánk egy csomó bécsi ur, ezuttal *liberálisok*, hogy nekünk, a kiállítás megtekintésének ürügye alatt leckét adjanak s a mi belügyeinkbe a legszemtelenebb módon beavatkozzanak. Persze a mi liberálisaink nagy gezereszszel fogadták a hivatlan vendégeket, hiszen egy huron pendülnek velük, hiszen elv- és fajrokonok, amint azt a lerándultak nevei ékesen bizonyítják: Klein, Friedmann, Khon, Stein stb.

Magas kitüntetés. Az arany rózsát a pápa, hir szerint, ez idén a bolgár fejedelemnőnek adja elismerésül azért a hősi elszántságért, melylyel fiának a szakadár egyházba való áttérítését mindent tőle kitelhető módon megakadályozni igyekezett.

Egy órai kihallgatás a pápánál. A pápai kihallgatások történetében ez a páratlan eset *Lefèvre de Béhaine* gróf francia nagykövettel történt meg június 27-én, a midőn Franciaország nagykövete bucsuzni volt XIII. Leo pápánál, mert kormányja, — a volt szabadkőműves Bourgeois-kormány, — visszahívta őt állásáról. Emberemlékezet óta senki se részesült egy órai kihallgatásban. A pápa az ajtóig kísérte az agg diplomatát.

Az erzsébetvárosi templom. A budapesti szegényház-téri templom építésével gyorsan haladnak. A falak párkányát már mindenütt felrakták, csak a toronnyal nem érték még el a tervezett magasságot. Most a munka főleg az épület belsejében folyik. Nemsokára ideiglenesen deszkatetővel látják el a templomot s a télen át e tető alatt is hagyják. A jövő tavasszal az az ideiglenes tetőt lebontják s felrakják az épület végleges födelét. Ekkorra az egész építkezést is befejezik s a templomot átadják rendeltetésének. A régi templomot, mely szintén a szegényház-téren áll, a budapesti görög katolikusok szeretnék plebánia-templomukká tenni s e végett mozgalmat is indítottak.

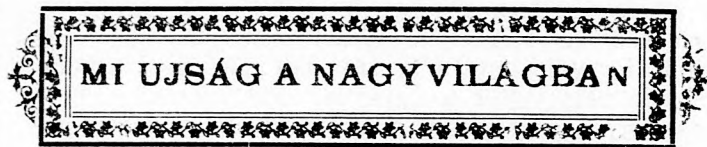
Szabadságot ezredes. Lapunk 80.ik számában hosszan megírtuk és bíraltuk Vidovich lugosi ezredes azon napiparancsát, melyben megtiltja a legénységnek, a tiszt urakkal egyazon helyiségben étkezni, szórakozni s ugyanegy helyen sétálni. Vidovich Menyhért ezredes urat most hosszabb időre szabadságoták s nem bizonyos, vajjon visszatér-e még ezredéhez? Sokan e váratlan szabadságolást büntetésnek minősítik, melyet Vidovich ur méltán megérdemel ama furcsa napiparancs kiadása miatt.

A katolikus egyesületek országos kongresszusának előkészítő bizottsága kérdőívet bocsájtott ki, melyen három pontban arra kér választ a kongresszusra bejelentett tagoktól, hogy ki mikor jön a fővárosba és meddig akar maradni. Ennek a bejelentését július hónap 20-áig kéri az augusztusi kongresszust előkészítő bizottság. A kongresszusra eddig körülbelül kétezren jelentkeztek.

Uj templom Budapesten. A budapesti karmelita templomot és kolostort e hó 19-én fogja fölszentelni Bogisich Mihály vál. püspök, helyettes vikárius s ezzel a karmeliták megkezdik működésüket Budapesten. A kolostor priorja ft. P. Soós István lesz, kinek az ajtossági irodalomban s a lekipásztorkodásban szerzett érdemei közismeretesek, mellette még két páter és 2 laikus testvér lesznek az első települők. A templom és kolostor költségeire nemeslelkű adakozók közül nagyobb adománnyal járult özv. Majláth Györgyné 2000 frttal, Nogáll János vál. püspök, nagyvárad kanonok 1000 frttal, Majláth Gusztáv gróf 1000 frttal, Blümenhuber Ferenc esztergomi kanonok 500 frttal, Sabran hercegnő 100 frttal és egy sajjáthimzésű miseruhával.

Összedölt torony. A szatmármegyei Hirip községben most épült föl a görög katolikusok új templomának tornya, melyet egy Szabó nevű vidéki vállalkozó épített. A már befejezéshez közel álló torony péntek délután nagy robajjal összedőlt s az ott dolgozó munkásokat romjai alá temette. Négyen szörnyen haltak, tizenkettőt pedig súlyosan sérülve szállítottak be Szatmárra, a közkórházba. A törvényszéki vizsgálóbíró és orvosok a helyszínére utaztak.

Zsidóország. Ezuttal nem Magyarországról van szó, ámbar sokak szerint Magyarországot tulás nélkül megilletné a „Zsidóország“ elnevezés. — Egy bécsi zsidó, névszerint *Herzl* Tivadar, mozgalmat indít egy külön zsidó-állam felállítására érdekében. Ujabban az angolok között igyekeznek tervének híveket szerezni. Minap Londonban csatlakozásra szólította föl az angol zsidókat, kikkel tudatta, hogy a török szultán is rokonszenvez a külön Zsidóország eszméjével. Az eszme valóban dicse-retreméltó és kívánjuk, hogy meg is valósuljon. Így aztán reményünk van arra, hogy a magyarországi zsidóság egy részétől tán megszabadulhatunk. Ha azonban jobban fontolóra vesszük *Herzl* dr. tervét, sajnálattal kell beismernünk, hogy egy külön zsidó állam létesítése a lehetetlenséggel határos. Ennek oka abban rejlik, hogy a zsidók egymással nem tudnának megférni, — ők csak a keresztényeken élőködhetnek.

Németország. Curtius Ernő, hirneves régiség- és történettudós szombaton 82 éves korában meghalt Berlinben. A berlini tudományok akadémia titkára volt.

Olaszország. Umberto király birodalmában most a hadügyi politika a legfontosabb. A hadügyminiszter beadta lemondását, mert a minisztertanács határozata folytán a katonai reform-tervezet tárgyalása csak ősszel kerül napirendre. Ennek következtében Rudini miniszterelnök benyújtotta a királynak az egész kormány lemondását. A király újból Rudinit bizta meg a kabinet alakításával. A válság nem fog sokáig tartani.

Wrschovetz-Rey Konstantin gróf, katolikus áldozár XIII. Leo pápa áldásával Abessziniába ment, hogy az olasz foglyoknak segítséget vigyen. Célhoz jutása előtt azonban meghalt s haláláról a következőket jelentik Gibutiból: Gróf Wrschovetz-Rey 300 teherhordó állattól álló karavánnal indult el Afrika belseje felé, hogy ott a fogoly olasz katonákat testi és lelki segítségben részesítse. Július 5-én utközben napszúrás szenvedett, melybe a július 5-ikéről 6-ikára virradó éjjel belehalt. A karaván továbbvezetését a gróf, halála előtt, Qudin áldozárra bizta. Egy másik távirati jelentés szerint Wrschovetz gróf ezelőtt tíz nappal indult el karavánjával Gibutiból Harrar felé. Utközben egyik társát, egy Oszkár nevű lengyel papot szintén napszúrás érte, melynek következtében ez néhány pillanat alatt kiszervezett. A gróf maga 52 éves volt. Az olasz kamara pénteki ülésének befejezése előtt Rudini miniszterelnök és Cavalotti képviselő meleg szavakban emlékeztek meg az elhunyt áldozár-grófról, ki fogoly honfitársaiért életét áldozta föl.

Belgium. A brüsszeli és antwerpeni pótválasztások alkalmával 29 katolikus képviselő kapott mandátumot. A mostani képviselőházban tehát 110 katolikus, 28 szocialista és 18 radikális képviselő van. A választások előtt a katolikusok 104 mandátumot birtak.

Görögország és Románia. Politikai körökben örvedes hatást szült az a hír, hogy Görögország és Románia között megújították a politikai összeköttetést. Ezen eredmény egyedül Ausztria-Magyarország műve. A hármas szövetség hívei különösen örülnek e kibékülésnek, mert e két állam jó viszonyában látják a hármas szövetség politikájának támaszát. I. Ferenc József király látogatása Károly román királynál ennél fogva nemcsak az udvariaságból magyarázható ki, hanem ez záloga egyzersmind a két említett állam jó viszonyának.

Törökország. A krétai lázongás rendkívül sok gondot okoz a török kormánynak, mely immár a legmeszszőbb menő engedményekkel se képes a felizgatott kedélyeket Kréta szigetén lecsillapítani. Ehhez hozzájárul még azon körülmény is, hogy a török hadsereg katonái fegyelmezetlenek s megtagadják az engedelmességet, aminek pedig az az oka, hogy a katonák ruházat és táplálék dolgában hiányt szenvednek s nem kapják ki zsoldjukat. A nemsokára megnyíló kaneai nemzetgyűlésre a keresztény krétai képviselők csak a török kormány kezessége mellett hajlandók elmenni.

Konstantinápolyból jelentik, hogy néhány garázda török katona a várostól másfélórai távolságra megtámadott két apácát. A gazemberek kifosztották a védtelen nőket. A francia követ s Bonneti, a pápa képviselője azonnal lépéseket tettek e gázság megtorlására.

Afrika. Holub Emil, az ismert nevű afrikai utazó egy bécsi lap tudósítójának hírül adta, hogy Afrikának *Oranje* államában, a Vaale folyó mentén új aranytelepet fedeztek föl. A környék telkeit, nyomban a fölfedezés után, gazdag tőkepénzesek megvásárolták, hogy kiaknázhassák az aranytelepet.

Sz. Jenő és társai vértanuk.

Julius 13.

Jenő karthagói püspök és Afrika primása volt. 441-ben választott meg egyhangulag püspökké.

Gyászos állapotban volt ez időtájt Afrikában a csak nem rég is virágzó katolikus egyház.

A gyászos állapot okozói a vandalogok. A vandalogok a keleti góthok királyának, Ermanrichnak alattvalói, a kelet felől előrenyomuló Atila, hun király elől menekülve, Gallián (Franciaország) át Hispániába (Spanyolország) vonultak, annak, a róluk elnevezett Andaluzia nevű részét foglalták le.

Andaluziából Afrikába mentek át és annak közép tengerparti részét hatalmukba ejtették. Karthagó lett a székhelyük.

Bonifác, a római császár afrikai helytartója hivta volna őket át Afrikába.

Aëtius, a nyugatrómai császár főemberc Bonifácot, a Ravennában székelő császár előtt bevádolta. Bonifác a császár kegyét elvesztette. Bonifác erre függetleníteni kívánta magát a császártól, fellázadt. Emberei csekély számában nem bizván, a vandalogokat hivta segítségül.

Genzerik, vagy Geiserich volt a vandalog királya. Ez át is kelt a tenger szoroson 429-ben 50000 emberrel és pusztított is Afrikában. Rombolt, rabolt, tüzzel vassal rontott mindent, ami útjába akad, mint egy fenevad. Rombolásával a vandalo nevet borzasztóvá, megvetetté, a vadság kifejezőjévé tette.

Bonifác utközben a császárral kibékült ugyan, de a vandalogokat pusztításukban feltartani nem bírta. Ezek már nem Bonifác, hanem maguk érdekében harcoltak. Miután még Karthagót is megvették, külön vandalo birodalmat alakítottak.

Mint tengerparti birtokosok, kalóz hajókkal a közép tengeren járó hajókat megtámadták és kirabolták. Sőt Európa partjaira is kikötöttek és a szárazföld lakóira is rácsaptak. 455-ben Rómába törtek be, azt 14 napon át fosztogatták pusztították. Igen sok műkincset raboltak el és tettek tönkre.

Genzerik a katolikusok vallási, a rómaiaknak politikai ellensége levén a katolikusokat és a rómaiakat vad lelke teljes dühével gyűlölte és üldözte. Izzó vassal égettette, kietlen pusztákba számüzte a legelőkelőbbeket rabszolgákká, cselédekké, tevehajtókká tett, az öregeket és a gyermekeket borzasztó kínzás után kivégeztette.

Genzerik 477-ben meghalt. Fia Hunnerik lett utóda a trónon, Eleinte szeliden bánt a katolikusokkal. Zeno császár sürgetésére azt is megengedte, hogy a karthagóiak végre püspököt választhassanak maguknak. 24 év óta nem volt már püspökük.

E hosszú árvaság után elsőnek püspökükké Jenőt választották meg.

„Sz. Jenő szilárd hitű, az Isten és emberek iránt való szeretettől lángoló, minden áldozatra kész, szentéletű áldozó pap volt,“ „valamennyi szellemi tulajdonokkal s evangéliumi erényekkel birt, páratlan bölcs, tudós és értelmes férfiú, rendkívüli hitszónok, viseletében nyájas, szelid és kegyes hívei iránt részvétellel és szeretettel teljes atya vala, nappalait és éjjeleit magasztos hivatala terhes kötelmei teljesítésére fordította, s minden tettében hívei lelki és test jólléte lebegett szemei előtt.“

A katolikusok nagy nyomorban sinylődtek. A vandalogok kirabolták, kifosztották őket. A püspöki javakat is elvették; maga a püspök is szegény volt.

Jenő azonban minden szegénysége mellett a város szegényein mindig tudott segíteni. A vandálok magok is csodálkoztak e rendkívüli segélyezéseken. Sokszor ismeretlen egyénektől kapott kisebb-nagyobb összeg pénzt, de az nem sokáig maradt nála, csakhamar a szegények közt osztotta azt ki.

Az árián papok igen irigykedtek reá; áskálódtak ellene. Különösen Cirila, hamis patriárka, aki Jenőt a királynál bevádolta, egyszersmind pedig a királyt felizgatta, hogy ne tűrje, hogy alattvalói, hivei, a kath. hitszónokok által elcsábítottassanak.

A felháborodott király Jenőnek meghagyta, hogy a templomba ezután egy vandált se merjen bebocsátani.

Jenő azt felelte, hogy „Isten háza mindenki előtt nyitva áll, onnét senkit se lehet kitiltania.“

A király poroszlókat állított a templomok ajtóhoz, akik a templomba menő vandal ruhába öltözött keresztényeket hajuknál fogva visszarántották. E kegyetlenség következtében többeknek fejbőrüket leszakították, mások megvakultak. A nőket az utcákon végig vitték, egy kikiáltó nyilvánosan bűnösöknek kiáltotta ki őket, majd tüzes vassal égettette. A katolikusok sokat türtek, sokat szenvedtek, de a katolikus hitet egyikük se tagadta meg.

Miután e megfélemlítés célhoz nem vezetett, valamennyi katolikus, akik csak szolgálásban állottak, hivatalától megfosztotta, égettette, korbácsoltatta, éhezette, szomjaztatta, szük, sötét helyen elzáratta, ott fojtó füsttel gyötörte őket. Az életben maradtakat a mauretani síkságra száműzte. A kik pedig már menni nem bírtak, lábaikat összekötözték és úgy hurcolták őket.

Leginkább a papok ellen dühöngött. A nép ellenben a papokhoz tódult, hogy lássa őket, a hitvallókat.

A király az egész üldözésnek törvényes színezetet akart adni. Meghagyta e végből a katolikus püspököknek, hogy a következő év febr. 2-án Karthagóban gyűljenek össze és számot adjanak hitükről.

Jenő átlátta a király tervét, tudta, hogy e gyűlésen a katolikus püspökök kárhoztattatni fognak. Pártatlan bírakat kívánt azért, idegen püspököket, akik a római egyházzal egyességben vannak. Kivánsága azonban nem teljesedett. A gyűlés megtartatott. Elnöke: Cirila volt, a katolikusok bösz ellensége. A kath. püspökök ama hitcikkelyek felolvasását kívánták, a melyeket be kellett bizonyítani. Az elnök azonban ezt nem engedte meg, mert ugymond, ő nem tud latinul.

A kath. püspökök a hitvallást írásban adták be.

A király erre feleletül rendeletileg meghagyta, hogy a kath. templomok zárassanak be, a katolikusok minden vagyonuktól fosztassanak meg. A gyűlésre megjelent 400 kath. püspök minden birtokát elrabolta, őket mint koldusokat a városból kiűzette és halálbüntetéssel fenyegette azokat, akik nekik élelmet mernek majd nyújtani. A püspököket utóbb száműzte.

Jenő is számkivettett Tamalluma helységbe s az ottani árián püspök kényére-kedvére bízott.

Az árián eretnek püspök sz. Jenőt földalatti sötét lyukba vetette és a legsilányabb étkekkel tartotta. Jenőt e börtönben köszvény fogta elő, úgy, hogy még a nyelve is elzsibbadt. Gazdája azonban nem törődött vele.

Hunnerik meghalt 484-ban. Fia helyett unoka-öcscse, Gundabund lett utóda. Ez szelid lelkű uralkodó volt. Jenőt, majd a többi püspököt számkivetéseiből visszahívta, a kath. templomokat felnyitatta.

Sajnos, hogy Gundabund nemsokára meghalt 496-ban. Öcscse: Trasimund a katolikusok ellensége volt.

A katolikusokat eleinte különféleképp csábította, pénzzel, kedvezményekkel, kitüntetésekkel. De hiába. A katolikusokat ezzel hitükben meg nem ingatta.

Ekkor Jenőt elfogatta. Törvényszék elé állította. Jenő védte magát s a sz. ügyet. Védő beszédével ellenségeit meggyőzte; de a király annyira felbőszült e miatt, hogy Jenőt rögtön halálra ítélte.

Jenő már letérdelt, hogy lefejezzék. Még egyszer kérdezték ekkor, ha vajjon csakugyan kész-e meghalni hiteért? Jenő az égre tekintett s meghatottan mondta: Igen. — Trasimundot e tekintet megrendítette. Jenőnek megkegyelmezett, de száműzte őt Galliába, hogy püspök társaitól és hiveitől elszakítsa.

A nyugati góthok közé vitetett. Hiveitől el se bucsuzhatott. Csak távolból küldött hozzájuk levelet.

Jenő számkivetésében 505. jul. 13-án meghalt.

Eme keresztény üldözés közben vértanuságot szenvedtek még a többek között: Viktória Dionysia, Majorik, Dativa, Emil orvos, Szalutaris, Longin, Vindemialis.

Az eretnekség Afrikában se tagadta meg magát. Jellemző vonása a düh, gyűlölet a katolikusok ellen, az üldözés, mint az eben a veszettség, itt is kiütött rajta. Így üt az ki rajta mindenütt, ahol hatalomra jut.

Sz. Jenő és ti dicsően elvázott hitbajnokok, esedeztetek értünk, hogy szentegyházunk jelen üldöztetése közepette sz. hitünkért mi is készebbek legyünk meghalni, szenvedni, sem hogy azt megtagadjuk.

KÖNYVES-POLC.

Iskolai értesítők. A tanév végén minden nagyobb tanintézet kis füzet vagy könyv alakjában világgá bocsátja egy esztendei működésének eredményét. Eddig három iskolai értesítőt küldtek be lapunknak s ezeket a következőkben ismertetjük:

A **pápai** r. kath. hitközség iskoláinak értesítője az 1895-96. tanévről. Magában foglalja a r. k. polgári leányiskola tananyagának részletezését, a növendékek neveit és osztályzását. Ugyane kimutatást olvashatjuk az elemi fiú- és leányiskoláról is. Azonkívül ismerteti a belakó növendékek felvételi módját és nevelési, gondozási viszonyait. A mi bennünket nagyon is megörvendtet, a növendékek a hidegebb hónapok kivételével naponként testületileg vettek részt a szent misén. Az intézet igazgatója Néger Ágoston apát, esperes-plebános. — Az értesítő valami Goldberg Gyula nyomdájában készült. Nem-e recipiált úr viseli e nevet? s ha igen, nincs-e keresztény nyomdavállalat Pápán?

Az **ungvári** gör. szert. kath. leánynevelő és tanintézetnek értesítője, közli **Gebé** Viktor igazgató, nagyprépost. E szakértelemmel megszerkesztett füzet tartalmazza az intézet ezredévi ünnepségeinek kimerítő leírását s azon beszédet, melyet mélt. **Firczák** Gyula munkácsi püspök, az intézet fővédnöke mondott a május 27-én tartott ünnepség alkalmával. Majd a tananyag világos áttekintésével szolgál, mely meggyőz bennünket arról, hogy az intézet növendékei elmúlt tanévben kiváló oktatásban részesültek. Érdemes megjegyezni, hogy a tanulók közül 26-an nyertek jutalmat szorgalmukért.

A **szegedi** apáca-iskolák tizenhatodik tanügyi értesítője, közzéteszi: **Oltványi** Pál, prépost, igazgató, stb. A füzet közli Oltványi prépost arcképét, mely a f. évi május 10-én eltartott arany szentmiséje emlékeül szolgál. Az értesítő második részében Oltványi okadatolja, mért nem lehetett jelen az intézet ezredévi ünnepségén? Ez időben ugyanis Mária-Cellben volt, hogy itt aranszentmise-áldozatát bemutassa Istennek. Távozása előtt ezer koronás alapítványt tett le a szegedi árvák javára. — A tanulók száma a tanév végén 576 volt, nagyobb részt r. kath. vallású. A táblázati kimutatás szerint a növendékek előmenetele kielégítő.

Az alábbi jó könyvekre fölhevük olvasóink becses figyelmét.

1. **A szent mise a világ legnagyobb kincse. Elmélkedés és imakönyv.** Németből átdolgozta dr. Komlóssy

Ferenc kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő. Ára csinos kötésben 1 frt.

2. **Hajadonok könyve. Tanácsadó vezérkönyv ifjú lányok számára.** Irta Ciklay Lajos a „Magyar Állam“ belső munkatársa. Ára diszesen kötve 2 frt.

3. **A katolikus vallás terjesztése a protestantizmus után. Történelmi és statisztikai tanulmány.** Irta Sziklay János. Ára 50 kr.

4. **A cserepesi kastély. Igen érdekfeszítő regény.** Irta Sziklay János. Ára piros vászonkötésben 1 frt.

5. **Verőfény. Tárcák.** Irta Égely Mihály, a „Magyar Állam“ belső munkatársa. Ára 1 frt.

Mind e könyveket t. olvasóink szives pártfogásába ajánljuk.

Megrendelést e címen kérünk: „Magyar Néplap“ szerkesztőségének. Budapest, VIII., Práter-utca 44. sz. A megrendelések gyorsan és pontosan intézettek el.

Színház és művészet.

Színházi műsorok. Operaház. Szerdán: Nincs előadás. Csütörtökön: „A nürnbergi mesterdalnokok.“ Pénteken: Nincs előadás. Szombaton: Sirén I. kisasszony vendégfelleptével „Az ezred leánya.“ „Rococo“. Vasárnap: „A Rajna kincse“. — **Nemzeti színház.** Szerdán: „Rejtett boldogság“. Csütörtökön: „A dolovai nábob lánya“. Pénteken: „Jefta leánya.“ Az elválhatatlanok. „A nyelvtan.“ Szombaton: „Az idegesek“. Vasárnap: „Az idegesek“. — **A népszínházban** a jövő héten mindennap az „1000 év“ darabot adják.

II. Rákóczy Ferenc fogsága. A városligeti szinkörben a múlt héten ezt a kitünő történelmi színművet adták. A közönség lelkesen megtapsolta a szereplőket, akik igyekeztek megfelelni ama nehéz feladatnak, amely e darabbal össze van kötve. Zrinyi Ilona megjelenése könnyeket csalt az érzékenyebb hölgyközönség szeméibe. Bercsényi, a büszke főúr lélekrázó szavai fölkaavarták bennünk a szunnyadó, hajdan ugy lángoló hazaszeretetet. De dicséretet érdemel különösen **Bihary**, aki Rákóczyt alakította nagyszerűen. Különben ott, ahol Biharyról van szó, fölösleges minden magasztalás, mert Bihary játékát a közönség ugy is ismeri. A darabot még megismétlik.

Küry Klára nem megy férjhez. Hetek óta beszélnek a fővárosban, hogy Küry Klára a népszínház művésznője férjhez megy. Ennek ellenében kijelentik, hogy ez a hír *nem felel meg a valóságnak*. A művésznő e hónap 16-án Párisba utazik, majd Londonba, ahol még akarja nézni a „Trilby“-t, amelynek főszerepét a télen esetleg el fogja játszani.

Komáromy Mariska Budán. A népszínház primadonnája, Komáromy Mariska e hét négy estéjén a budakrisztinavárosi nyári színházban fog vendégszerepelni. Szerdán: *Orfeusz*-ban Eurydikét; csütörtökön: a *Rip van Winkle* operett *Lisbeth*-jét; szombaton: a *Kor-*

nevillei harangok Szerpolettjét; vasárnap pedig *Bakaj Erzsikét* adja *A sárga csikó*-ban.

Palmai Ilka itthon. Pálmai Ilka vasárnap játszott utoljára az angol világvárosban, Londonban. Most utazóban van hazafelé. Néhány nap múlva már Budapesten lesz és augusztus 1-én föllép a budai nyári színházban, mint a „Párisi élet” Gabriellája. A kesztyűseleánya Pálmai Ilka egyik legjobb szerepe volt mindenkor és magyar színpadon nem is érték el ebben a szerepben.

A hódoló díszmenet megörökítése. A június nyolcadiki díszbandérium megörökítése nagyban foglalkoztatja művészi körünket. A *Vágó Pál* és *Margittay Tihámér* vezetése alatt össze állott társaság körképét akar csinálni. A díszbandériumot egy állandó képgyűjteményben megakarják örökíteni előkelő művészek, élén *Pállik Bélával*, aki nagyszabásu tervének megvalósításához megnyerte a kormány támogatását. Hogyne nyerné meg az ilyesmihez, ahol Bánffyékát örökíti meg. Legalább esz egy kép unokáink számára a „képmutatás” korából, ahogy ezt az évet a történetírók jellemezni fogják.

H u m o r.

Sajnálkozás.

A: Nézd barátom, ezt a felöltőt megboldogult anyósom húsz éven át viselte.

B: (sajnálkozva) Szegény felöltő! Hogy tudott vele oly soká együtt lenni?!

Gőzfürdőben.

Szolga: Doktor ur! hát a pápaszemet mért nem teszi le?

Doktor: Hallja János, egészen meztelen csak nem lehetek!

Kettős házasság.

Biró: Mért hagyta ott feleségét?

Vádlott: Hja kérem, megmérgezte az az asszony életemet.

Biró: Akkor miért nősült meg másodszor is?

Vádlott: Hát — *ellenméregnek.*

Tanács.

Férj: Miért vagy oly szomorú, Sára?

Feleség! Oh! Istenem, hogyne lennék szomorú, mikor a szomszédunk ma hirtelen elvesztette esztét.

Férj: Hát lelkem, ha megtalálod, valahogy vissza ne add neki, mert magad is hasznát vehetné.

Öntudatlan gúnyolás.

Tanító: Mondd el a hét napjait.

Bandika: Hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat.

Tanító: Ez még csak hat. Hogy hívják a hetedi-

ket? Megállj; mikor szokott anyád a templomba menni?
Bandika: Mikor az apa új kalapot vesz neki.

Dicsekvés.

Andó ur: Mondja kérem, volt-e már önnek párba?

Endő ur: Nem. De egyszer egy oly pofont kaptam, hogy abból lehetett volna párba!

Minta.

Pityergő inas lép a keztyűs boltba:

— Kérek keztyűt a majsztrannak, mert zászlószentelés lesz.

— Hát milyen számú keztyű kell a gazdádnak?

— Tessék itt az arcomról lemérni... Épen most vágott pofon!

Kiadói üzenet.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, az elkönyvelés megkönnyítése céljából, sziveskedjenek címszalaguk számát szelvényeikre feljegyezni.

Azon t. előfizetőink pedig, kik csak az első évfolyamot fizették, sőt vannak kik éppen semmi fizetést se teljesítettek, hátralékukat egyenlítsék ki, mert ellenesetben kénytelenek leszünk a lapot beszüntetni.

Közgazdaság.

Aratási idényünk.

Hála a Mindenható Istennek, a pompás időjárás állandóvá vált az aratás idejére. Sehol sem esett eső az országban, mindössze néhol volt egy kis helyi csapadék, amely számba sem jöhet. Az aratási munkálatok most már serényen folynak mindenfelé. Nógrád, Borsod, Zemplén, Heves, Nyitra, Bars és Hont felvidéki vármegyék már megkezdték az őszi körül is a munkálatokat. Az eredményre nézve leggyöngébb terméssel fizetnek a megdőlt és összekuszálódott vetések, de akad ezek közt is közepesen fizető elég. A dunántúli részek, ahol a rengeteg sok eső és jégeső vésszel fenyegette a gazdákat, most már kedvezőbb eredményeket érnek el mint gondolták volna. Zala-, Sopron-, Moson- és Vasvármegyéből írják, hogy az elemi csapásoktól ment vetések kivétel nélkül jól fizetnek. Fehérmegyében kitünő jó termés dül rendre a kasza éle alatt. Panaszok éppen ott hangzanak, ahol legkevésbé vártuk volna: a bánáti és bácskai gazdák részéről. Különösen buzájuk igen kevés termett, az is hiányos. Torontálban, s kisebb mérvben egyebütt is, a rozsda okozott roppant károkat. *Pozsonymegyéből* azt a hírt vesszük, hogy a terméshozam kielégítő. A rozs, buza és az őszi árpa aratása javában folyik. A buza szárán a rozsda föllépett, de a kalászt nem támadta meg, — jó termést adott. A kapás növények szépen fejlődnek, gyümölcs kevés lesz. *Nógrádmegyében* a zab és rozs állnak gyengén. A kalászkok gyenge termést ígérnek. A tengeri és répafélék szépen indultak. A gyümölcs kevés és férges. *Kolozsmegye* az utóbbi esős időjárásnak kö-

szönheti a kapás növények sikeres fejlődését, mert az azt megelőző nagy szárazság minden reményt kiolt a gazdákból. Az utóbbi napokban igen javultak a termés kilátások. A gyümölcs gyöngye termést ígér, de a szőlő pompás szüretet helyez kilátásba. *Torontálban* a tengeri és burgonya második kapálására fordítottak különös gondot, amiért az szépen fejlődik. A dohány és a szőlő az esők után gyönyörű termést ígér, a gyümölcs azonban itt is férges. Ezek a jelentések följosítanak bennünket, hogy közepes termés eredményekről biztosítsuk az országot. A felvidéken már sok helyen befejezték az aratást s a vig aratólegények, leányok piros kendőkkel föllobogózva, ősi szokás szerint elvitték a földes urnak a sárga buza kalászközből font aratási jelvényt, vigan dalolva el ezt az ismert nótát:

„Learattuk a téns uram buzáját,
Megis adja érte az áldomását.
Fölakasztom a sarlómat a szögre
Majd aratok a jövő esztendőre.“

Hej, ki tudja, hogy milyen áldomásért, ki arat jövőre Magyarországon!

Krónika. Az állatjárványt, mely Budapest környékén ragadós száj- és körömfájás címén uralkodott, a földmivélsügyi miniszter megszüntnek jelzi és így az eltiltott fölajtás ismét megengedett. — *Selyembó* beváltó állomást kapott Nagyvárad. Az új selyemhernyó tenyésztő állomás, amely első éve, hogy működését megkezdte, máris 50.000 gubó beváltását reméli. — Az erdészek gyűlése, melyet az országos erdészeti egyesület az ezredév emlékére a kiállítási ünnepélyek csarnokában rendez, folyó évi augusztus hó 30 és 31 napjain fog lefolyni. Az érdeklődőknek már tudomására juttatott a 14 pontból álló gazdag tárgysorozat, amely között a 6 és 7 ponthoz nem tagok is hozzászólhatnak. Felvilágosítással a titkári hivatal szolgál. — Az őszi lóvásár, mely luxus lóvásár név alatt ismeretes, az idén is megtartatik szokott helyén, a Tallersall helyiségeiben. Az állami lovak árverése két ciklusra van osztva. Az első Október 2-ától 4-ikéig, a második 9-étől 11-ig tart. A magán tulajdont képező lovakra nézve október 4., 5. és 6 napjait tüzték vásári napokul. A ménlóvásár október 12., 13. és 14-én tartatik meg. Bejelentések eszközölhetők aug. 20-tól szept. 15-ikéig, ménlóvásárra szept. 15-étől, okt. 1-ig a titkári hivatalnál.

Budapesti piac.

(A budapesti piaci árak pontos kimutatása.)

Hüvelyes vetemények és termények.

Bab nagy fehér 7:00—7:50 kis gömbölyű 7:00—7:50 frt., törpe 8:00—8:50 frt., barna 6:50 frt., tarka 6:00—6:50 forint.
Borsó 8:50—9:50 frt, hámozott 12:50 frt.
Lencse 9—12 frt
Köles 5:00—5:55 frt.
Mák 17—18 frt.

Kendermag 3:50—9:00 frt

Köménymag 38 frt. Mind 100 kilónkint

Baromfi, vad, tojás.

Tyuk páronkint 1:00—1:20 frt.

Ideai csirke páronkint 45—1:30 frt.

Husos lud . . . 2:50—3:00 frt.

Hízott lud . . . 4:50—6:00 frt.

Soványkacsa . . . 0:90—1:50 frt.

Hízalt kacsa . . . 0:00—0:00 frt.

Kappan . . . 0:00—0:00 frt.

Pulyka sovány 2:20—3:00 frt.

Pulyka hízott . . . 0:00—0:00 frt.

Vad disznó kilogrammonkint 00—00 kr.

Tojás 1440 darabot tartalmazó láda 26:00—27:00 frt.

Marhavásár.

Jármos ökör 210—385 frt páronkint.

Fejős tehén tarka 55—130 frt., fehérszörű 90—0:00 frt., bonyhádi tehén 100—165 frt. darabonkint.

Vágómarha. Magyar ökör 19—31 frt. Szerbiai ökör 26—30 frt. Bivaly 17:00—19:60 frt. Tehén 23—35:00 frt 100 kilogrammonkint.

Szurómarhavásár.

Élő borju 18—35 frt. párja.

Élő bárány 3:50—5:50 frt. páronkint.

Juhvásár.

Elsőrendű (kiviteli) birkáért 15—21 frt.

Jóminőségű (anya) birkáért 15—18 frt.

Középmínőségű (anya) birkáért 0—0 frt.

Jóminőségű kiviteli (ürű) birkáért 19:50—21:50 kr.

Középmínőségű (ürű) birkáért 00—00 kr. kilogrammonkint eleven súly szerint.

Takarmányvásár.

Réti széna 2:0—2:6 frt.

Muhar 2:40—3:00 .

Zsupszalma 2:40—2:40 .

Alomszalma 1:40—1:60 .

Kukoricaszár 0:00—0:00 .

Sarju 0:00—0:00 .

Szalmaszecska 2:00—2:25 .

Lisztüzlet.

Szám.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
frt	11:60	11:20	10:60	10:00	9:60	9:10	8:60	7:20	4:60
	Korpa finom 3:90 góromba 4:00								

Gabnapiac.

			frttól	frtig
Buza	bánsági új . . .	77—81 klg.	6.45	6.80
—	tiszavidéki . . .	77—81 .	6.50	6.85
—	pestvidéki . . .	77—81 .	6.45	6.80
—	fehérm.	77—81 .	6.45	6.80
—	bácskai	77—81 .	6.55	6.80
Rozs	elsőrendű	70—72 .	6.10	6.15
—	másodr.	9.00	6.05
Árpa	takarmány	60—62 .	0.00	0.00
—	égetni való	62—64 .	0.00	0.00
Zab	39—41 .	6.10	6.45
Kukorica	— .	3.90	4.05
Köles	— .	5.25	5.60

A szerkesztésért felelős: Lepsényi Miklós.

Apró hirdetések egyszeri közlése szavanként 2 krral fizetendő. Vastagon szedett betűk kétszeresen számíttatnak. Címmel feladottak után 30 kr. bélyeg is fizetendő.

Cím alatt a hirdető neve, város vagy utca megnevezése s a postarostante szó értendő.

HIRDETÉSEK

felvételnek lapunk kiadóhivatalában
Budapest, Práter-utca 44.

Allandó hirdetések perit soronként 6 kr. s nonparellsor 10 krral számíttatnak. A közlési díj készpénz vagy levélbélyegeken előzetesen melléklendő.

Levélbeli felvilágosítás csak a hirdetés és válaszbélyeg beküldése mellett adatik.

Biztosítási panama,

melyről lapunk 67-ik számában említés tétetett **mig a füzetekből tart** lapunk kiadóhivatalában 50 krajcárért megrendelhető.

Töröksorsjegy

hirtokosokat figyelmeztetjük, hogy sorsjegyeiket, melyek Magyarországon **a forgalomból kitiltattak** és így teljesen **hasznavehetetlenek**, saját érdekében el ne mulasszák magyar értékpapírra becserélni vagy eladni. Bővebbet a kiadóhivatal.

Magyar Néplap

MEZŐGAZDA,

Christliches Volksblatt

és

KRESTAN

szerkesztősége és kiadóhivatala

BUDAPEST,

Práter-utca 44. szám.

(Óriás-utca sarkán.)

Makulatur papiros

m.-mázsánként 6 frt 50 krért kapható lapunk kiadóhivatalában.

A

Szt.-István naptárt

mindazon t. előfizetőinknek, kik még megrendelni óhajtják, 20 krért kiadóhivatalunk postafordultával megküldi.

Hirdetéseket lapunk számára kizárólag a **MAGYAR NÉPLAP** kiadóhivatala fogad el.

A „Szent Gellért“ könyvnyomda

elvállal mindennemű megrendelést, egyházi, községi és magán jellegű **nyomatványokat**, és szállítja azokat a legrövidebb idő alatt, s legjutányosabb árakon; erős, jó papírt ad s tetszetős, csinos kiállításra nagy súlyt fektet.

Tisztelettel kérjük a főt. Plebános urakat, a községi előljárókat, a különféle egyletek tagjait s minden katolikust, hogy nyomdai megrendeléseiket ezentul ne zsidó vagy szintelen nyomdában eszközöljék, hanem keressék meg a „Szt-Gellért“ katolikus könyvnyomdát, mely mindenkor rendelkezésükre áll s így támogassák a kath. ügyet. Fogjunk össze valamennyien, akkor boldogulunk.

Könyvnyomdánk mint a katolikus érdekek megrendíthetetlen támogatója, büszkeségét helyezi abba, ha az igényeket minden tekintetben kielégítheti s a megrendelőktől csak dicsérete arathat.

Budapest, 1896. Práter-utca 44.

Tisztelettel

a „Szent-Gellért“ könyvnyomda.